

ЗАСТОСУВАННЯ GINKGO BILOBA L. В ОЗЕЛЕНЕННІ ЗАКАРПАТТЯ

Савіна О.І., доктор с.-г. наук

Попович Г.Б., кандидат біологічних наук

Вантюх О.М., кандидат с.-г. наук

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Серед представників голонасінних рослин у колекції ботанічного саду УжНУ, чільне місце займає *Ginkgo biloba* L. (Ginkgoaceae). Це листопадна дводомна рослина до 30-40 м заввишки, з пірамідальною, а в дорослих екземплярів з розлогою кроною і гладенькою темно-сірою корою, довговічна (2-2,5 тис. років). У природному стані гінкго зростає у горах Східного Китаю, де утворює мішані ліси. В Україні *Ginkgo biloba* вперше інтродуковано у Кременецькому ботанічному саду 1811 р., а з 1818 р. – у Нікитському ботанічному саду. На сьогодні цей релікт третинного періоду широко культивується у ботанічних садах і парках як декоративна рослина практично в усіх країнах помірною клімату. Ціняться гінкго в об'єктах озеленення за оригінальну форму крони, декоративне листя та зміну його забарвлення в осінній період [1, 2].

Результати багаторічної інтродукції гінкго в різних за кліматичними умовами країнах, а також в Україні свідчать про значну екологічну пластичність цього виду. І хоча кліматичні умови України значно суворіші в порівнянні з умовами природного ареалу, гінкго успішно росте, нормально розвивається і утворює насіння, що свідчить про його повну акліматизацію [3].

Перші саджанці гінкго в місті Ужгород, привезені з країн Європи, з'явилися у парку Лаудона ще 1886 року. Колись і на Закарпатті, за даними літератури [4], рід *Ginkgo* L. ріс вільно, налічував близько п'ятдесяти видів. Сьогодні найстаріші дерева гінкго в Ужгороді можна побачити в ботанічному саду, біля обласної та дитячої міської лікарень, на розі площі Петефі. В ботанічному саду зростають два екземпляри гінкго (чоловіче і жіноче) в затишному, проте затіненому місці, висотою понад 5 м. Мають декоративне і

естетичне значення. Велике дерево віком близько 400 років чоловічої форми відмічено у місті Виноградіві, жіноча форма відсутня, санітарний стан добрий.

Дерево гінкго до ґрунту відносно невибагливе, світлолюбне, добре переносить мікроклімат великих міст та промислових районів. Добре розмножується насінням, щепленням та живцюванням. За характером росту та формою крони чоловічі екземпляри стрункіші, мають пірамідальну крону; жіночі – більш приземисті з широкою кулястою кроною. Витримує формування крони. Гінкго в озелененні гармоніює з хвойними рослинами. Аналіз біоекологічних особливостей гінкго дозволяє рекомендувати більш широко цього екзотичного релікта в озелененні ландшафтів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко, Т.О., & Мотузна, О.Є. (2022). Перспективи використання *Ginkgo biloba* L. в озелененні Херсонщини. Editorial board, 18.
2. Сініцина, Л. В. (2000). Аномалії насіння *Ginkgo biloba* L. Інтродукція рослин, (1), 167-170.
3. Сініцина, Л.В. (2002). Біологічні особливості *Ginkgo biloba* L. в умовах девастрованих ландшафтів (автореф. дис. ... канд. біол. наук). Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, Україна.
4. Зелене Закарпаття (2012). Вилучено з <https://www.zelene.net/interests/pubs/rosliny/ekzotichni-roslini/uzhgorodci-pidtrimuyut-tonus-organizmu-ekstraktom-listya-ginkgo-bilobi.html>